

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 227

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 13 maart 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) - Terugtrekking collecties

Naar aanleiding van een antwoord op een vraag om uitleg die ik de minister gesteld heb op 12 maart 2020 over het ontslag van de heer Manfred Sellink als algemeen directeur bij het KMSK Antwerpen, stel ik de minister graag nog enkele bijkomende schriftelijke vragen.

Naast het gedwongen ontslag van Sellink, is er onder meer ook de schande van het ontbreken van een algemene catalogus. Er is hoegenaamd geen collectieoverzicht op de website van het museum. Verschillende curatoren nemen plots ontslag, zoals de curator Beeldhouwwerk, de collectiebeheerder enzovoort. Er wordt daarnaast ook melding gemaakt van verschillende terugtrekkingen, zowel van legaten als van collecties in langetermijnbruikleen.

1. Welke legaten zijn er teruggetrokken uit het museum de laatste 5 jaar? Graag een overzicht van de kunstenaar, aantal werken, welke kwaliteit en de waarde per werk, zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als geldelijk.
2. Graag hetzelfde overzicht voor de collecties die in langetermijnbruikleen gegeven waren.
3. Wat is de reden, indien bekend, van het terugtrekken van deze - vaak belangrijke - stukken?
4. Is het bekend naar waar de werken die verdwijnen uit het KMSKA dan wel gaan? Welke musea?
5. Was alleen de heer Sellink verantwoordelijk voor deze terugtrekking door de bruikleengevers, dan wel de schenkers? Graag de visie van de minister. Indien dit niet het geval zou zijn, verneem ik graag welke andere redenen door de raad van bestuur worden aangegeven voor het terugtrekken van deze werken.
6. Zijn er nog collecties die dreigen te verdwijnen in de toekomst?
7. Gaat de minister initiatieven nemen om dit in de toekomst te vermijden, gelet op het belang dat de minister in zijn beleidsnota legt op private partners en het aantrekken van privécollecties voor de musea?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 227 van 13 maart 2020
van **FILIP BRUSSELMANS**

1. De laatste 5 jaar zijn er geen legaten teruggetrokken.

In 2018 verkreeg het Eigen Vermogen van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen wel een legaat van 148 kunstwerken. Dit legaat werd via een handgift overgemaakt aan de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap, en vervolgens in bewaargeving gegeven aan het extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen vzw. Het betreft tekeningen, beeldhouwwerken, schilderijen, aquarellen en grafieken van onder andere Ossip Zadkine, Léon Spilliaert, Jules Schmalzigaug, Eugene Van Mieghem, Pablo Picasso, Edgar Degas, Pierre Alechinsky, ...

In het verleden heeft de voormalig algemeen directeur wel gesprekken gevoerd met het oog op een mogelijke schenking van 120 zestiende- en zeventiende-eeuwse tekeningen die niet tot een effectieve schenking leidde. Aan deze schenking werden door de schenkers voorwaarden verbonden die voor het KMKSA niet wenselijk en niet haalbaar waren. Van deze collectie bestaat een kft met foto's, in het bezit van de eigenaar. Een inventaris bestaat echter niet. Het museum heeft zelf ook geen lijst. Ik kan dus geen overzicht geven van alle werken, de kwaliteit en de waarde per werk.

Verder ontving het KMKSA de afgelopen 5 jaar 10 schenkingen van in totaal 64 werken.

2. Er zijn geen collecties teruggetrokken die effectief in langdurige bruikleen waren bij het museum.

Wel heeft het museum contacten gehad en gesprekken gevoerd m.b.t. de collectie van twee verzamelaars. Enerzijds ging het om een verzameling van enkele honderden tekeningen. Deze collectie bestond voornamelijk uit bladen van de zeventiende tot en met achttiende eeuw van ongelijke kwaliteit. Een volledige inventaris van de collectie werd niet gedeeld. Anderzijds betrof het een mogelijke bruikleen van een verzamelaar die niet woonachtig is in België, van een dertiental kunstwerken van zeer goede kwaliteit.

3. Er zijn geen legaten of schenkingen, noch langdurige bruiklenen, teruggetrokken. Bij enkele werken van verzamelaars in catalogi werd door hen (al dan niet bewust) verkeerdelijk vermeld dat ze in bruikleen aan het KMSKA zijn gegeven.

Wel zijn er specifiek in 2 dossiers gesprekken en contacten geweest, die niet zijn uitgemond in effectieve schenkingen en/of langdurige bruiklenen. Tijdens dergelijke gesprekken wordt in de eerste plaats gekeken of de werken in het collectieprofiel van een museum passen. Vervolgens wordt afgewogen of de tegensprestaties die verwacht worden wenselijk en haalbaar zijn. Het spreekt voor zich dat musea, en met name ook het KMSKA, bij dergelijke gesprekken en samenwerkingen met verzamelaars steeds handelen vanuit de museale deontologie.

In deze 2 dossiers kwam het KMKSA niet tot een vergelijk met de kandidaat bruikleengevers. Dit ondanks het feit dat het museum bereid was op meerdere voorwaarden in te gaan (vb. opmaken van catalogi van de collecties, conserverende behandelingen, organiseren van een tijdelijke tentoonstelling met de in bruikleen gegeven werken,...). Zo stelde 1 potentiële schenker/bruikleengever als bindende voorwaarde dat het KMSKA zou overgaan tot de aanwerving van de restaurator die zij hiervoor hadden benaderd. Los van het feit dat er geen budget voor een restaurator voor deze specifieke collectie voorzien kon worden, was dit uiteraard geen aanvaardbare manier van werken. In het andere dossier besloot de potentiële bruikleengever zijn werken niet in bruikleen te geven na een conflict waarin het KMKSA eveneens niet kon ingaan op de verregaande eisen die betrokkene stelde m.b.t. de lopende samenwerking rond het realiseren van een expo.

4. De werken waar u mogelijks naar verwijst i.c. de werken uit de 2 dossiers die niet tot een resultaat hebben geleid, waren op geen enkel moment definitief toegezegd aan het KMKSA. Dus ze verdwijnen ook niet uit het KMSKA. Ze zijn er immers nooit geweest.
Waar die werken wel zullen belanden is mij niet bekend.
5. De onderhandelingen over de overdracht van mogelijke bruiklenen werden in beide gevallen stopgezet door eigenaars.
6. Er zijn geen collecties die effectief in langdurige bruikleen waren bij het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen of geschonken waren aan het museum, teruggetrokken. Er is ook geen enkel signaal dat bestaande bruikleengevers dat zouden overwegen.
7. Het is inderdaad mijn bedoeling om de samenwerking tussen private partners en het aantrekken van privécollecties in onze musea, te stimuleren. Overigens, ook het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, werkt op een zeer constructieve manier samen met meerdere verzamelaars. Belangrijk bij deze samenwerkingen is dat musea hierbij de ICOM-code in acht moeten nemen. Ik ben ervan overtuigd dat dit in de meeste gevallen ook geen problemen oplevert.